

rosturi anecdotice secundare, iar versurile nu au, nici spiritual, nici formal, nimic comun cu sentimente, idei sau forme bisericești. În anecdotica ciclului modern kosovian protagonist este craiul sîrb; cavalerul albanez, *Miloš Obilić*, pe care epica sîrbă modernă l-a acceptat, în alte rosturi poetice însă³⁰, este redus la roluri secundare fabulative³¹ și uneori chiar înlăturat cu totul. Linia dinastică a noii anecdotici a fost dublată de o nouă spiritualitate, de natură religioasă.³²

Evoluția nu este populară, a fost însă dirijată de realități spirituale, care au dominat și dirijat la un moment dat viața socială sîrbă. Conservarea pe teritoriul sîrbesc, după cucerirea turcă, a formelor proprii ale vieții religioase, și în deosebi reînfințarea patriarhiei dela *Peć* în 1557, constitue forța, care a favorizat conservarea vechilor valori ale culturii feudale ce au dispărut în lumea bulgară. Acolo rosturile bisericii oficiale încetînd, în urma cuceririi turcești, masele populare au rămas în puterea sectelor bogomilice, potrivnice oricăror amintiri feudale, pe care le-a înstreinat, de transmisiunile culturale ale trecutului. Biserica sîrbească, în fața sumbrei perspective ce i le deschidea islamizarea Bosniei și majorității poporului albanez, putîndu-și continua nestingherită activitatea, a recurs pentru ași întări pozițiile spirituale și prestigiul politic, la cultivarea transmisiunilor trecutelor glorii și puteri ale statului nemanid. Pentru a se lega de acele valori, pentru a și le apropia, ea a canonizat patru din cei zece regi nemanizi. Ea a determinat astfel nu numai conservarea transmisiunilor epice medievale, ci a impus acestora, așa cum indică lămurit după cum am văzut poetica kosoviană, și schimbarea spiritualității lor originare. Mijlocul a fost cel firesc, indicat chiar de materialele poetice în cauză, cultivarea artei guslarilor la hramuri, praznice și slave, a impus în primul rînd îmbogățirea ciclurilor cu forme poetice legate de respectivele ctitorii. Astfel, poeticei kosoviene i s-a adăugat balada ctitoriei *Ravanicei*-i³³, a cărei anecdotică a fost decalcată după fabulația legendei despre *Sfînta Sofia* de la Constantinopol³⁴ ce apare în numeorase manuscrise medievale conservate în minăstirile sîrbești, iar țarului *Simion*, întemeietorul *Nemanja*, i s-a dat misiunea de a exemplifica³⁵ felul în care trebuie cinstită slava³⁶.

Identitatea viziunii kosoviene din versurile publicate la începutul secolului trecut de *Vuk Karadžić*, cu spiritualitatea *letopisețului dela Tronoš*³⁷, — minăstire care a prezidat și la formația spirituală a culegătorului, — confirmă și susține expunerea și teza noastră.

³⁰ *Vuk Karadžić*, op. cit., II, 37, 38.

³¹ Op. cit., II, nr. 35, 51.

³² Op. cit., II, nr. 36, 53, etc.

³³ *Vuk Karadžić*, op. cit., II, nr. 36.

³⁴ «Južnoslovenski filolog», Belgrad, VII, (1927), p. 201–215.

³⁵ *Vuk Karadžić*, op. cit., II, nr. 20.

³⁶ Adică serbarea sfîntului patron al familiei.

³⁷ N. Radojčić, *О трношким Родословим*, Beograd, 1931.